

Täysistunto

Tiistai 9.11.2021 klo 14.00—16.57

11. Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan vakausmekanismista tehdyn sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 99/2021 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 14/2021 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Ensin päätetään valtiovarainvaliokunnan mietinnön VaVM 14/2021 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä sopimuksesta ja sitten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksesta. — Edustaja Essayah.

Keskustelu

15.49 **Sari Essayah kd:** Arvoisa rouva puhemies! Aivan aluksi esitän, että eduskunta hylkää hallituksen esityksessä HE 99/2021 vp tarkoitetun sopimuksen ja että eduskunta hylkää hallituksen esitykseen HE 99/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Syy, miksi näin esitän: Kristillisdemokraattien vastalauseessa on läpikäyty seikkaperäisesti sitä, kuinka tässä nyt ollaan tekemässä Euroopan vakausmekanismin sääntöjen muutoksia, ja tällä sääntöjen muutoksella tähdätään siis siihen, että EVM:ää voidaan käyttää myös euroalueen kriisipankkien pelastamiseen kriisinratkaisurahaston viimesijaisena rahoittajana, eli siihen, mikä sitten tuossa seuraavassa päiväjärjestyksen asiakohdassa käydään läpi. Näin Euroopan vakausmekanismin painopiste on siis siirtymässä euromaiden rahoittamisesta selkeämmin instrumentiksi pankkikriisin varalle.

Pankkiunionin alkuperäinen ajatushan oli se, että pankkien ja valtioiden välinen kohtalonyhteys puretaan. Nyt kuitenkin kun pankkien pelastamisen viimesijaiseksi rahoittajaksi on tulossa välillisesti jälleen jäsenvaltioitten veronmaksaja, yhteisvastuullisuus on kasvamassa paitsi valtioiden EVM-rahoituksen kautta myös siten, että pankkien kriisinratkaisurahaston varoista on tulossa yhteisvastuullisia. Tietysti tässä on hyvä huomioda se, että tällä hetkellä puhutaan siis niistä osuuksista EVM:ssä, jotka Suomella siellä jo ovat, mutta joka tapauksessa, jos tulisi katastrofaalisen suuri pankkikriisi, siinä tilanteessa tämän EVM:n viimesijaiset maksajat ovat eurooppalaiset veronmaksajat, Suomi siellä muiden mukana.

EVM:n sääntömuutoksella siis helpotetaan myöskin tätä valtioitten velkajärjestelyä siten, että velallisten yksimielisyyttä ei enää jatkossa edellytetä. Kun ajattelee tätä kokonaispakettia, missä näitä EVM:n muutoksia on, tämä on itse asiassa sellainen muutos tässä kokonaisuudessa, jota voi sinällään kannattaa, sillä se kyllä ehkäisee sitten spekulointia kohteena olevilla velkakirjoilla. Mutta on kuitenkin huomioitava, että velkajärjestely itsessään merkitsee valtion papereihin sijoittavalle kansainväliselle yhteisölle välittömiä tappioita,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 130/2021 vp

koska jo tuon järjestelyn todennäköisyyden kasvu on näin ollen perustelu kyseisten arvopapereitten välttämiseen ja niiden kysyntä voisi hyvin nopeasti vähetä ja tarjonta lisääntyisi, mikä saattaisi lyhyessä ajassa johtaa niitten hintojen laskuun ja vastaavasti myöskin kyseisen valtion maksamien korkojen nousuun. Seurauksena saattaisi olla äkillinen maksuvalmiuskriisi, ja tämä itse asiassa saattaisi tapahtua jo ennen kuin on päästy siihen itse velkajärjestelyyn. Eli sinällensä vaikka paljon nyt on puhuttu sitä, että tämä velkajärjestely olisi hyvä kokonaisuudessaan, se prosessi, mikä siihen johtaa, saattaisi tosiasiallisesti markkinoitten nopeitten reaktioitten johdosta olla kuitenkin hyvin ei-toivottu.

Toinen asia, mikä tässä EVM-sääntöjen muutoksessa on toki kannatettava, on se, että tämä EVM:n tuki pitäisi mahdollistaa vain velkakestäväksi arvioituille maille, joiden velan takaisinmaksukyky on varmistettu. No, tämän kohdalla täytyy vain todeta, että toivotavasti tästä pidettäisiin kiinni. Tämänhän oikeastaan pitäisi olla koko tämän EVM:n toiminnan perusta, mutta tälläkin hetkellä on myönnetty rahoitusta valtioille, joitten velkojen takaisinmaksukyvystä voi ihan aiheellisesti esittää epäilyjä.

Arvoisa puhemies! Vielä ottaisin esille tämän hätätilamenettelyn. Kristillisdemokraatit ovat korostaneet, että tämä vakausmekanismi EVM pitää säilyttää jäsenvaltioitten välisenä järjestelynä ja sen keskeinen päätöksentekotapa on jatkossakin perustettava jäsenmaitten yksimielisyyteen. Nyt kuitenkin tässä hätätilamenettelyssä määräänemmistöpäätöksenteolla on mahdollista, että Suomi joutuu tilanteeseen, jossa se joutuu kantamaan vastuuta hätärahoituksesta, jonka myöntämistä se on itse vastustanut, vaikka Suomen rahoitusvastuuta ei olisikaan nyt mahdollista kasvattaa yli tämän EVM-sopimuksen enimmäismäärän. Enimmäismäärän ylittävä vastuu edellyttää Suomen suostumusta, ja tietysti tällaisissa tilanteissa sitten aina tulee se iso kysymys siitä, onko poliittista selkärankaa pitää kiinni siitä, että yksikin voi sitten kaataa järjestelyn, ja poliittinen paine saattaisi olla liian suuri, vaikka se ei olisi Suomelle taloudellisesti viisasta.

Sitten vielä tämä ERVV-tukien siirto ja sen vaikutukset Suomen Kreikka-vakuuksiin: Eli tässä EVM-sääntöjen muutoksessahan tapahtuu myöskin se, että on mahdollista tulevaisuudessa nämä ERVV-tuet siirtää. Asian aiemmissa käsittelyvaiheissa valtiovarainministeriöstä pyydettyssä lisäselvityksessä todetaan, että mikäli keskustelu ERVV-tukien siirtämisestä alkaisi, niin ”samassa yhteydessä arvioitaisiin eri toteutusvaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia Suomen Kreikka-lainan vakuusjärjestelyyn. Jos siirto toteutettaisiin, vakuusjärjestelyn voimassaolo edellyttäisi kreikkalaisten pankkien kanssa sovittua järjestelyä koskevien sopimusten neuvottelua uudelleen.” Siis vaikka näihin Suomen vastuisiin kohdistuvia muutoksia rajaavat sopimusmääräyksen kirjaukset vastuiden rajaamisesta ja lisäpääomaosuuden pienentämisestä ERVV-lainojen takaisinmaksujen myötä, niin on kuitenkin moitittavaa, että vaikutuksia näihin Suomen vakuusjärjestelyihin ei ole selvitetty etukäteen. Minun mielestäni valtiovarainministeriön olisi ehdottomasti pitänyt ikään kuin tutkia tämä skenaario B eli se, että jos käy niin, että jostakin syystä sitten halutaan siirtää nämä ERVV-tuet, niin mitä se tarkoittaa Suomen Kreikka-vakuuksien kannalta.

Tämä ERVV-tukien siirtäminen edellyttää yksimielisyyttä, mutta aivan niin kuin tiedämme, monta kertaa aiemminkin on nähty, esimerkiksi vaikkapa näissä elpymisrahastopäätöksissä nähtiin, se poliittinen paine voi muodostua hurjaksi. Ja että siellä yksin oltaisiin sitten veto-oikeudella aina kaatamassa joku järjestely — on valitettavasti vain näkynyt tämänkin hallituksen aikana, että siihen ei ole poliittista selkärankaa löytynyt ja silloin ei sen muutoksen vastustajaksi ole ollut. Siksi myös tämän skenaarion taloudelliset vaikutukset olisi mielestäni tullut tuolla valtiovarainministeriössä selvittää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 130/2021 vp

Ihan lyhyesti vielä viimeisenä asiana tästä Suomen budjettisuvereniteetista, jota myös-kin perustuslakivaliokunta on omissa lausunnoissaan aina pohtinut. Se on todella tärkeää, että kaikissa erilaisissa järjestelyissä, mitä meillä tehdään, liittyvät ne sitten EVM:ään tai moniin muihin yhteisvastuullisiin rahastoihin, aina pitää pitää mielessä, että meidän pitää pystyä vastaamaan niistä vastuista, mitkä meillä on Suomen kansalaisille meidän perustuslain mukaisesti. Keskustelu tästä Suomen budjettisuvereniteetista ei ole kuitenkaan vain sellaista teoreettista, koska tällä hetkellä tilanne on se, että meillä suomalaisilla on, jos katsotaan EU-maita, korkein valtiontalouden takausten suhde kokonaistuotantoon, Eurostatin tilasto 2018 näyttää sen. Sen tähden kun meillä sitten tämmöisillä erilaisilla järjestelyillä lisätään näitä Suomen talouden vastuita, ne ovat meille kaikkein eniten painetta siihen julkiseen talouteen aiheuttavia. Täytyy muistaa se, että vaikka tämäntyyppiset järjestelyt ovatkin niin sanotusti useamman lukon takana, siinä vaiheessa, jos esimerkiksi tuo pankkikriisi Euroopassa lähtee laajentumaan ja systeemiset pankit tulisivat kaatumaan, todellakaan ei enää puhuttaisi teoreettisista vastuista vaan ne olisivat todellisia. Siksi myös-kin näihin perustuslakivaliokunnan huomioihin näitten kokonaisvastuitten kasvamisesta on syytä kiinnittää huomiota.

Arvoisa puhemies! Näillä sanoilla siis perustelin sitä, miksi kristillisdemokraatit esittävät, että eduskunta hylkää tämän sopimuksen ja myöskin siihen sisältyvän lakiehdotuksen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Totean tässä näin, että tässä on puheajasuositus 7 minuuttia, mutta tällä puolella pöytää näköjään meillä vahingossa tuli 10 minuutin raja, joten en naputellut tässä edustaja Essayahille. — Ja seuraava puhuja, edustaja Turtiainen, olkaa hyvä.

15.58 Ano Turtiainen vkk: Arvoisa puhemies! Tänään meillä on siis viimeisessä käsittelyssä kaksi Euroopan vakausmekanismia koskevaa hallituksen esitystä. Kumpikin niistä sisältää aineistoa, jolla Suomi yritetään viedä yhä syvempään integraatioon EU:n kanssa. Toissa viikolla kollega Mäenpää oli täällä salissa etsimässä kadonnutta puhelintaan ja samalla reissulla veti kanin hatusta, eli esitti pöydällepanoa näihin esityksiin. Kiitos Mäenpäälle, sillä kaikki jarruttavat toimet tällaisten esitysten harmiksi ovat isänmaallisia tekoja.

Nämä molemmat hallituksen esitykset sisältävät samaa epäisänmaallista EU-törkyä, jolla on tarkoitus ryöstää rahamme ja liittää meidät pysyvään velkaunioniin. Hyvät kollegat, ymmärrätkö te, kenellä me kaikki olemme töissä? Me emme ole töissä EU:lla, me olemme töissä Suomen kansalle. He ovat valinneet meidät tänne edustamaan vain ja ainoastaan Suomen kansaa. Meidän kuuluu säätää täällä lakeja suomalaisille ja Suomen hyväksi eikä viilata niitä EU:lle sopivaksi. Ja vaikka eurooppaministeri Tuppurainen EU-kiimoissaan kuvittelee, että Suomi olisi jo liitetty pysyvästi EU-liittovaltioon, voin kertoa, että ei ole eikä Suomen kansa tule sellaista hyväksymään.

Tässä salissa jokaisen elämäntehtävän pitäisi ensisijaisesti olla puolustaa Suomen itsenäisyyttä sataprosenttisesti. Minulle se ainakin on niin, ja tulen tyrmäämään jokaisen, joka yrittää kajota itsenäisyyteen. Uskokaa se hyvällä, me tulemme jättämään EU:n, ja se on vain ilmoitusluontoinen prosessi. Me alamme kunnioittamaan ja noudattamaan Suomen perustuslakia, ja Suomessa mikään ei mene sen yläpuolelle.

Arvoisa puhemies! Kannatan kollega Essayahin tekemää hylkäsesitystä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Östman.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 130/2021 vp

16.01 Peter Östman kd: Tack, herr talman! Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraatit muistuttavat, että kansainvälisesti tarkasteltuna Suomen julkisen sektorin takausvastuut ovat jo nyt korkealla tasolla. Aivan niin kuin edustajakollegani Essayah totesi, jo kolme vuotta sitten Suomen julkisen talouden ja valtiontalouden takausten suhde kokonaistuotantoon oli EU-maiden korkein. Tässä yhteydessä ei kuitenkaan huomioitu kasvavia EU-vas-tuita, jotka ovat jo kymmenissä miljardeissa euroissa.

Kristillisdemokraatit pitää lisääntyvää taloudellista yhteisvastuuta ja jäsenmaiden voi-makasta velkaantuneisuutta kestävämmänä kehityksenä.

Sen sijaan, että Suomi hyväksyisi — nyt varoitin: tulee sellaista kapulakieltä, että erk-kikään ei pysy mukana — ”Euroopan vakausmekanismista tehdyn sopimuksen muuttami-sesta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi”, Suomen tulisi EU-po-litiikassaan voimakkaammin painottaa jäsenmaiden vastuuta omasta taloudestaan. Tämä siteerattu lause oli muuten melkein suora kopio hallituksen esityksestä, ja yritin itsekin miettiä, olemmeko me kaikki ymmärtäneet, mihin me olemme laittamassa nimemme.

Hallituksen hyväksymä elpymisväline etäännyttää jäsenmaita terveestä taloudenpidosta ja markkinakurista sekä vie yhä kauemmaksi EU:n perussopimuksia kunnioittavasta linjas-ta.

Arvoisa puhemies, kannatan edustaja Essayahin tekemää hylkyesitystä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Räsänen.

16.03 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Minäkin varasin tämän puheenvuoron kannattaakseni tätä edustaja Essayahin vastalauseetta ja ehdotusta tämän esityksen hylkää-miseksi. Todellakin puhumme nyt Euroopan unionin talous- ja rahaliitosta, ja jotta se olisi toimiva, niin kyllä sen edellytys olisi se, että näitä yhteisiä sääntöjä noudatettaisiin ja ta-louskehitys perustuisi kunkin alueen omiin ponnistuksiin ja markkinakuri toimisi. Ongel-mana on se, että jotkut jäsenvaltiot ovat ylivelkaisia ja joidenkin maiden pankkien taseet ovat heikkoja, mutta näihin ongelmiin tarttuminen tulisi tehdä sellaisella tavalla, joka ei siirrä riskejä tai tappioita jäsenmaiden välillä.

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä näkee näissä hallituksen esityksissä, nimen-omaan tämän yhteisvastuun aikaistamisessa, ongelmana sen, että joudumme kenties mak-samaan suomalaisten pankkien asiakkaina Etelä-Euroopan kaatuvat pankit. Pankkiunionin jäsenmaiden pankkisektorien riskit vaihtelevat suuresti, ja maailmantaloudessa on tällä hetkellä merkittäviä riskejä, jotka voivat heijastua pankkisektorin vakauteen, ja sen takia tämä EVM:n sääntömuutos ja myös sen ajoitus, aikaistus, on ongelmallinen.

Kannatan siis tätä hylkäysehdotusta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Junnila.

16.05 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Valtioiden velkaleikkausten helpottami-nen on pääsääntöisesti kannatettavaa. Ylivelkaisten valtioiden ongelmia on parempi käsi-tellä hallitusti ja institutionaalisesti kuin ennalta arvaamattomalla tavalla markkinapaineen alaisena.

Kuitenkin EVM:n siirtymä pankkikriisien viimekätiseksi maksajaksi tarkoittaa yhteis-vastuun kasvua ilman merkittävää ehdollisuutta. Keskeinen ongelma on, että EVM:n toi-minta-aluetta pyritään laajentamaan valtioiden luotottajasta pankkipelastajaksi, talousneu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 130/2021 vp

vojaksi ja uudistusohjelmakonsultiksi. Jopa päätöksentekoa yritetään saada yksimielisyydestä määränemmistön suuntaan.

On todennäköistä, että näemme uusia pankkikriisejä euroalueella. On myös epätodennäköistä, että ulkomaiset pankit maksaisivat EVM:lle ja Suomelle takaisin takausten vuoksi maksettua summaa.

Hallituksen esitys on ristiriidassa aiemmin hyväksytyjen lausumien kanssa. Valtiovarainvaliokunnan mietintö 4/21 edellytti perussopimuksen no bail-out -periaatteen noudattamisen edistämistä ja sitä, että kukin jäsenmaa vastaa omista veloistaan siten, että markkinoilla määräytyvä riskilisa ylläpitää julkisen talouden kurinalaisuutta. Lisäksi on edellytetty, ettei Suomi sitoudu toimiin, jotka muokkaavat Euroopan unionia epäsymmetrisen tulonsiirtounionin suuntaan. Voidaan tulkita, että edellä mainitut kieltävät pankkien yhteisvastuujärjestelyn perustamisen ja vakausmekanismin käytön järjestelyn takaamiseksi.

Arvoisa puhemies! Yhdymme tehtyyn hylkäysesitykseen.

Lisäksi teen ehdotuksen, että hyväksytään kolme lausumaa, jotka löytyvät vastalauseesta numero 1.

Vastalauseen lausumaehdotus 1: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus viipymättä laatii eduskunnalle selonteon, jossa se esittelee tavoitteensa, ehtonsa ja suunnitelmansa euroalueen kehittämisen suhteen.”

Vastalauseen lausumaehdotus 2: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus kategorisesti kieltäytyy järjestelyistä, joilla lisätään EU-maiden välisiä tulonsiirtoja ja taloudellista yhteisvastuuta.”

Ja vastalauseen lausumaehdotus numero 3: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää, onko Suomelle Euroopan rahaliittoon kuulumisesta taloudellisesti nettohyötyä vai -haittaa.” — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Mäenpää.

16.09 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Palaan hieman tuohon edustaja Turtiaisen puheenvuoroon. Tosiaan toissa viikolla täällä oli tilanne, jossa keskustelimme näin vakavasta asiasta ja paikalla ei ollut ministeriä eikä valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajaa. Tällainen ei mielestäni ole oikein hyvän maun mukaista, että eduskunnassa keskustellaan näin isosta asiasta ja ketään hallituspuolueista ei ollut paikalla.

Arvoisa puhemies! EU-alueella kuluttajahinnat nousivat lokakuussa 4,1 prosenttia. USA:ssa inflaatio on jo yli 5 prosenttia. Korkea inflaatio vaikuttaa pankkien toimintaan haitallisesti, koska se nostaa riskejä siitä, voivatko velalliset maksaa velkojaan takaisin. Euroopan unionin alueella on pankkeja, jotka ovat nyt jo vakavassa kriisissä. Euroopan pahimman kriisipankin, italialaisen Monte dei Paschin kaatuminen on lähellä, koska Italian valtion pelastustoimet kariutuivat pari viikkoa sitten. Hallitus esittää, että Suomi osallistuu EVM:n muuttamiseen siten, että EVM:n rahoja voidaan myöntää jäsenvaltioille, jotka käyttävät rahat kriisipankkien tukemiseen. Esityksessä valmistaudutaan pankkien yhteisen kriisinratkaisurahaston toteuttamiseen Euroopan vakausmekanismista EVM:stä.

Arvoisa puhemies! Suomi on taas maksumiehenä. EVM joutuu hankkimaan jäsenvaltioilta lisärahoitusta pankkien tukemiseen. Suomella on 11 miljardin euron avoin maksusitoumus EVM:n pääomittamiseen. Sitoumus on eduskunnan hyväksymä. EVM on antanut rahoitustukea Espanjalle, Kreikalle ja Kyprokselle, mutta tähän asti rahoja ei ole voitu korvamerkintä pankkien tukemiseen. Hallituksen esityksen hyväksyminen eduskunnassa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 130/2021 vp

mahdollistaisi sen. Esityksessä ei ole mitään arvioita siitä, kuinka paljon kriisipankkitukea jouduttaisiin antamaan.

Suomi on taannut 4 miljardilla eurolla risteilyalustilauksia. On suuri riski, että nämä varustamot ajautuvat konkurssiin ja Suomi joutuu takausten maksajaksi. Telakkatakaukset, EU:n elpymispaketti ja EVM:n kriisipankkituet ovat esimerkkejä avoimista vekseleistä, joita Suomen hallitukset huolettomasti kirjoittavat kaiken muun velkaantumisen lisäksi. — Tästä edustaja Essayah mielestäni ansiokkaasti puhui, että onko sitten selkärankaa asettua poikkiteloin Euroopan unionissa.

Edellä mainittujen lisäksi tulevat maksuun holtittoman velkaantumisen korot, jotka nousevat inflaation myötä. Yhden prosenttiyksikön koronnousu nostaa julkisen velan korkoja lähes 2 miljardia euroa. Mitä Suomelle käy, kun olemme tehneet erilaisia vekseleitä muiden maiden hyväksi, ja sen lisäksi tulevat maksuun useiden miljardien korot? Eduskunnan ei tule hyväksyä hallituksen esitystä EVM:n muuttamisesta siten, että Suomen maksuja voitaisiin käyttää kriisipankkien tukemiseen.

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Junnilan tekemiä lausumaehdotuksia. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. Kiitoksia. — Edustaja Reijonen.

16.13 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt juuri käsittelemme sitä, minne ne meidän rahat menevät. On todella huolestuttava, todella huolestuttava tilanne, että ollaan tämmöisessä tilanteessa, että meillä on yhteistä velkaa ja yhteistä vastuuta Euroopan maiden kanssa. Suomihan tässä joutuu heti maksumieheksi. Näin on oletettavasti käymässä.

Minulla oli puheenvuoro pyydettyä myös sitä varten, että kannatan edustaja Junnilan tekemiä lausumia ja aiemmin tehtyä hylkäysesitystä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Peltokangas.

16.14 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Kaikki maat ovat jo suostuneet pakettiin. Yksimielisyyysvaatimuksen takia sitä ei voi kaataa enää tässä vaiheessa. Minun mielestäni se pitäisi kaataa, koska yhteisvastuut Välimeren ja Saksan heikoista pankeista eivät Suomen veronmaksajille maistu.

Minulle sanotaan: ”Mikä on perussuomalaisten vaihtoehto?” Perussuomalaisten vaihtoehto on sanoa tähän ”ei” ja sanoa myös muihin yhteisvastuuta kasvattaviin liittovaltiohankkeisiin jyrkkä ”ei”.

”No, ei aina kaikkeen voi sanoa ’ei’”, minulle sanotaan. Hallitus ja kokoomus voisivat joskus edes kerran sanoa johonkin ”ei”, ihan vaikka vain kokeeksi. Miltä sellainen tuntuisi? Kaikkeen ei voi aina sanoa ”kyllä”, jos ajattelee hiemankin isänmaan etua.

”Esitys ei kasvata Suomen vastuuta”, sanotaan. Ei juuri nyt, mutta mikäli esitys hyväksyttäisiin, todennäköisyys sille, että Suomen vastuut toteutuisivat ja maksettavaa tulisi, olisi korkeampi.

”Tämä on tarkkarajainen kokonaisuus”, ministeriäitiöistä toimitetaan. No, niinhän ne aina muka ovat, kunnes eivät enää ole. On ilmiselvää, että kun järjestelmä yhteiselle piikille on saatu perustettua, myöhemmin voidaan tarvittaessa muuttaa sen kokoa ja sallittuja käyttötapoja. Pitihän Euroopan vakausmekanismi EVM:nkin olla alun perin vain kriisiytyneille valtioille rahaa lainaava ja vastikkeeksi tiukkaa talousuudistusohjelmaa edellyttävä väline.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 130/2021 vp

Nyt sitä ollaan muuttamassa eurooppalaisten pankkien tukirahaston takuumieheksi ja Euroopan valuuttarahastoksi.

Arvoisa puhemies! Eikä tämä tule jäämään tähän. Seuraavaksi ilmaston varjolla pyritään pystyttämään solidaarisuusrahasto, joka ei edes teeskentele olevansa mitään muuta kuin uusi tulonsiirtomekanismi EU-maiden välillä. Ja sitten päästäänkin puhumaan eurobondeista, makrovakaussvältelyistä ja yhteisestä pankkitalletussuojasta. Hulluus Euroopassa ei lopu niin kauan kuin me emme uskalla sanoa ”ei”. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Keskustelu on saamassa jatkoa. Edustaja Kiljunen, Anneli.

16.17 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Mietin tuossa, otanko puheenvuoroa tähän, mutta ajattelin kuitenkin ottaa puheenvuoron, koska tässä oli muutama kohta, joissa selkeästi perussuomalaisilla ja meillä hallituspuolueiden edustajilla on erilaisia näkemyksiä tästä esityksestä.

Keskeisenä tarkoituksena tässä esityksessä on turvata pankkien kriisinratkaisurahasto tilanteissa, joissa kriisinratkaisurahaston omat varat ovat ehtyneet tai ne eivät riitä sovittujen toimien toteuttamiseen. Siksi EVM:n yhteyteen perustetaan pankkien kriisinratkaisurahaston yhteinen varautumisjärjestely. Mekanismi rakentuu periaatteelle, jonka mukaan kriisinratkaisun kustannuksista vastaavat ensisijaisesti pankkien omistajat ja sijoittajat.

Euroalueen valtiot ottavat vuoden 2022 alusta käyttöön vahvistetut yhteistoimintalausekkeet. EVM voi jatkossa antaa rahoitustukea vain niille jäsenvaltioille, joiden velkaa pidetään kestäväenä ja joiden takaisinmaksukyky on varmistettu. Sopimus tiukentaa myös ennalta varatuvan rahoitusavun välineisiin liittyviä ehtoja, joilla pyritään muun muassa nopeuttamaan tuen takaisinmaksua ja tehostamaan kriisin ennaltaehkäisyä. Hallituksen esityksen mukaan EVM:n ennalta varautuvaa rahoitusratkaisua ei ole vielä koskaan käytetty, ja myös jatkossa sen pääasiallisena tarkoituksena on rahoittaa markkinoita.

Valiokunta pitää muutoksia hyvänä ja kannatettavina, ja ne vahvistavat pankkiunionin toimintaedellytyksiä kriisitilanteissa ja parantavat näin Euroopan unionin rahoituskriisin hallintaa ja osaltaan myös ehkäisevät tulevia kriisejä.

Arvoisa puhemies! Täällä on väitetty myös, että Suomen vastuut tulisivat kasvamaan. Nyt esitetyt muutokset eivät lisää Suomen vastuita, koska EVM:n pääomaan ei tehdä tässä yhteydessä muutoksia. EVM:n maksettu pääoma on 80,55 miljardia euroa, josta Suomen osuus on 1,43 miljardia euroa. Mitä tulee Suomen vastuisiin, perustuslakivaliokunta on myös arvioinut, että EVM:n muutossopimus ei sisällä sellaisia uusia taloudellisia vastuita Suomelle, jotka loukkaisivat eduskunnan budjettivaltaa vaarantamalla Suomen mahdollisuudet vastata perustuslaissa säädetyistä velvoitteista. Perustuslakivaliokunta on näin katsonut, että muutossopimus voidaan hyväksyä yksinkertaisella enemmistöllä, ja sen voimaansaattamislaki käsitellään tavallisen lain säätämisyksikössä.

Rahoitustukiohjelmien rahoitus EVM:stä ei aiheuta Suomen valtiolle välittömiä budjetivaikutuksia eikä lisää Suomen valtion takausvastuita, sillä EVM toimii maksetun pääomansa turvin ja hankkii tarvittavat varat laskemalla liikenteeseen velkakirjoja. Ohjelmat kuitenkin kasvattavat EVM:n tasetta varainhankinnan kasvun kautta ja sitä kautta sen taloudellisia riskejä. Tällöin epäsuorasti myös Suomen valtion riskit kasvavat, mutta ennen kaikkea tämä muutos ei lisää Suomen taloudellisia vastuita. — Kiitoksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 130/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Essayah.

16.20 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Kiitoksia edustajakollega Kiljuselle tästä puheenvuorosta, jossa hän toi esille niitä seikkoja, mitä tuolla valtiovarainvaliokunnassa käytiin läpi. On aivan totta, että tässä hetkessä tätä pääomalisäystä ei tapahdu, mutta niin kuin tuossa puheenvuorossa hyvin toitte esille, niin kuitenkin sitä kautta, että velkakirjoja lasketaan liikenteeseen ja tase kasvaa, niin myöskin sitten tämä vastuitten määrä EVM:ssä lisääntyy. Tietysti on toivottavaa, että todellakin se marssijärjestys pitää ja että ne maksajat löytyvät niistä pankkien omistajista ja sijoittajista, mutta tässä ollaan nähty se, että esimerkiksi aiemmissa pankkikriiseissä loppujen lopuksi sitten viime kädessä aina se veronmaksajan kukkaro on ollut se, mihin on jouduttu turvautumaan.

Ehkä tästä muutospaketista voisi sanoa, että siinä painopiste siirtyy niin, että tämä EVM siirtyy euromaitten rahoittamisesta selkeämmin pankkisektorin viimesijaiseksi rahoittajaksi. Tämä on tässä varmaan se oleellinen muutos. Ja totta kai, itsekin sanoin tuossa omassa puheenvuorossani, että kannatettavaahan tässä on, jos pidetään oikeasti kiinni siitä sääntömuutoksesta, jossa sanotaan, että tätä tukea annetaan ainoastaan sellaisille maille, jotka ovat velkakestäviksi arvioituja ja joitten velanmaksukyky on varmistettu. Mutta näinhän ei ole tapahtunut tässä aiemminkaan, kun näille maille on annettu rahoitusta. Ja valitettavaahan tässä EVM:ssä on se, että kun se on nimenomaisesti hyvin edullista sille velanottajamaille, niin näitä velkojen maturiteetteja koko ajan kasvatetaan ja sitä kautta se korkokustannus yhä enemmän ja enemmän ja pidemmälle ajalle jakautuu. Siinä mielessä, kun inflaatio sitten kuitenkin juoksee, voisi sanoa, että tämä EVM-velka on näille velanottajamaille juuri sellaista, jota heidän kannattaa ottaa, koska se on esimerkiksi Kreikan velkojen kohdalla niin pitkälle uudelleen neuvoteltu, että en tiedä, onko tässä salissa olevista henkilöistä enää kukaan hengissä siinä vaiheessa, kun sen maturiteetti on päässänsä, eliikkä se on loppunut.

Mutta, arvoisa puhemies, tässä on ollut hyvää keskustelua ja hyviä argumentteja myöskin näistä Suomen vastuitten kokonaismääristä ja siitä, miten meillä on omassa taloudessamme sellaisia seikkoja, muun muassa näitten erilaisten laivatilausten vastuut, jotka itsessään kasvattavat tätä meidän kokonaisvastuitten pottia, ja se on aina hyvä pitää takaraivos-
sa, kun mietitään tätä kokonaisuutta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisat edustajat, velkaa on monenlaista, ja edustaja Pirttilahti on nyt velkaa kaikille salissa oleville edustajille kahvit. — Mutta puheenvuoroissa eteenpäin, edustaja Junnila.

16.23 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Minäkin ottaisin mustana edustajan tarjoaman kahvin.

Vastaan kuitenkin sitä ennen edustaja Kiljuselle. Edustaja Kiljunen siis puhui, että vastuut eivät kasva, ja tämä pitää paikkansa teoreettisten maksimivastuiden osalta — mutta paljon oleellisempaa, edustaja Kiljunen, olisi miettiä, kuinka todennäköisesti ja keskimäärin kuinka paljon Suomi joutuisi EVM:n kautta maksamaan.

Kuten tuossa aiemmin totesin, niin on erittäin todennäköistä, että näemme vielä uusia pankkikriisejä, ja se tapahtuu etenkin euroalueella, sillä täällä pankit ovat keskimääräistä heikommassa kunnossa ja ylipäätään niiden kannattavuus on heikkoa. Euroalue ei ole

Pöytäkirjan asiakohta PTK 130/2021 vp

myöskään siinä mielessä optimaalinen valuutta-alue, joten pankkien toimintaympäristö ja tuloksellisuus pysyvät heikkoina myös tulevaisuudessa.

Tältä osin on hieman ehkä huvittavaakin vain puhua teoreettisista maksimivastuista eikä huomioida tätä mahdollista ja todennäköistä riskiä tulevaisuudessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Pirttilahti.

16.25 **Arto Pirttilahti kesk:** Arvoisa puhemies! Tähän Euroopan yhteisvelkaan ja näihin ajatuksiin: juurikin näin, että kukin maa vastaa omista veloistaan ja varmaan kukin pankkikin vastaa omista veloistaan.

Täällä eduskunnassa on juuri tapana, että kukin edustajakin vastaa omista veloistaan, joten tuolla kahvilan puolella on Artsin piikkiin 18 kahvia.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.